

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6 I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Cglasi po ceniku in dogovoru, a ek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Delovanje UJU — poverjenišтва Ljubljana v poslovnem letu 1930./31.

(Poročilo tajnika Jos. Kobala na pokrajinski skupščini 3. julija 1931. v Ljubljani.)

Leto dela našega poverjenišтва je za nami. Treba je, da položimo svoje račune v roke vam, delegiranim zastopnikom našega članstva. Po poročilih, ki jih boste čuli, pričakujem, da boste lahko sodili in presodili delo v organizaciji in da boste objektivno poročali o njem svojemu članstvu. Ako se ozrem nazaj in premislim vse delo, ki se je izvršilo, lahko trdim, da je bilo prejšnje leto eno izmed najplodovitejših.

Lanska skupščina se je vršila v dneh 19. in 20. julija v Novem mestu. Poverjeništvu se je trudilo, da realizira vse sklepe, ki so bili sprejeti na njej. Tu jih ne bom navajal podrobno. Storil bom to med poročilom.

Ožji sosvet

je imel tri seje. Da skrajšamo izdatke, smo prenesli vse delo na vodstvo poverjenišтва, ki so je tvorili poverjenik, tajnik, blagajnik in urednik »Učit. Tovariša«, pomnoženo še s tov. Ribičem in Polakom. Njegovo delovanje je bilo intenzivno. Imelo je redne tedenske sestanke, na katerih smo reševali vse aktualne organizacijske zadeve. Zabeležil sem 40 sestankov. Med letom je umrl delaven član ožjega sosveta in vrl tovariš Vladimir Požar, šolski upravitelj v Radečah pri Zidanem mostu. Njegovega pogreba se je udeležila deputacija poverjenišтва ter položila na grob lep venec s primernim napisom. V smislu čl. 76. novega zakona o uradnikih sta izstopila tov. Mervič in tovarišica Gobjčeva, ker sta bila meščanskošolska učitelja. Za njuno plodonosno delovanje jima je poslalo poverjeništvu po sklepu širjega sosveta v Mariboru z dne 31. maja pismo zahvalo. Na pravkar navedeni seji so podali ostavko v smislu člena 25. novih pravil UJU tudi poverjenik Skulj in tov. Ribičič, ker sta v službi pri prosvetnem oddelku, in blagajnik tov. Grum kot vršilec dolžnosti sreskega šolskega nadzornika. Širji sosvet je vzel ostavko na znanje, naprosil pa je tovariše, da ostanejo na svojih položajih v organizaciji do skupščine.

Širji sosvet

je imel 4 seje, in sicer 9. novembra 1930. in 1. februarja 1931. v Ljubljani, 31. maja v Mariboru in 2. julija 1931. v Ljubljani. Poleg poročil funkcionarjev poverjenišтва, ki so poročali o vseh aktualnih zadevah, so bila na dnevnem redu tudi druga važna stanovska vprašanja, kakor nominiranje raznih odsekov pri poverjeništvu in delo teh odsekov. Učiteljska gospodarska poslovalnica, Učiteljska domova, Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic, pevski zbor UJU, realizacija sklepov pokrajinske skupščine, položaj v organizaciji po glavni skupščini v Beogradu i. dr. Seja 1. februarja t. l. pa je bila posvečena sestavi »Spomenice« z ozirom na kritiko pri prvem zasedanju banskega sveta o učiteljstvu. Spomenico je izročila posebna deputacija g. banu dne 5. februarja in mu tolmačila želje in pritožbe organiziranega učiteljstva. Zastopniki so poudarili, da učiteljstvo ne želi popustljivosti ali izjemnega stališča zase, temveč močne, a pravične roke. Poleg aktualnosti v spomenici so stali zastopniki g. banu svoje predloge glede organizacije prosvetnega dela potom šole in učiteljstva, glede stanarine, glede kriterija, ki bi moral vladati pri namestitvah in premetitvah, glede Kmetijske družbe in predloge glede drugih perečih vprašanj.

Dne 9. februarja so bili isti zastopniki ponovno klicani h g. banu, kjer jim je bilo rečeno, da so se podpisniki spomenice pregrešili in da bodo zato morali nositi posledice.

Spomenico smo predložili izvršnemu odboru UJU v Beogradu, ki se je z njo solidiziral in jo predložil na pristojna mesta. Z nami so solidarnost izrazili še: Društvo meščanskošolskega učiteljstva, Zveza državnih nameščencev, poštna organizacija, jugoslovanski ženski savez in belokranjsko učiteljsko društvo. Tu ne smem pozabiti lepe izjave župnika Faflika iz Kančevcev, člana banskega sveta, ki je javno obsodil pavšalno kritiko proti učiteljstvu. Za njegove lepe in odkrite besede mu je poverjeništvu poslalo pismo zahvalo.

Udejevanje učiteljstva izven šole.

Kritika, izneščena v banskem svetu proti učiteljstvu, nas je prisilila, da smo začeli zbirati obrambna sredstva. Predvsem smo se obrnili na vsa centralna in druga društva s posebno okrožnico in prosili podatkov, v koliki meri se učiteljstvo udejeva pri raznih društvih. Prejeli smo mnogo poročil, med njimi značilna laskava priznanja, kakor: Naše društvo z učiteljstvom stoji in

pade, brez učiteljstva je vsako delo v našem društvu nemogoče, učiteljstvo je glavni stebel društvenega življenja na deželi itd. itd.

Drugo, kar smo izvedli, so obrazci za izvenšolsko delo, ki smo jih razposlali v smislu soglasnega sklepa na vsa okrajna učiteljska društva. Navodila za izpolnitev so bila objavljena v »Prosveti«. Ko bi bila enkrat zbrana ta statistika, bi lahko s ponosom kazali na svoje udejevanje v izvenšolskem času med narodom in zavrnil s točnimi podatki vsako pavšalno kritiko. Zbrana statistika bi imela tudi znanstveno vrednost. Omeniti pa moram, da se je učiteljstvo nekaterih okrajnih učiteljskih društev izreklo proti sestavi in obrazce zavrnilo.

Organizacija dela.

Vodstvo poverjenišтва ni zmoglo samo vsega dela, ki se od leta do leta množi. Skupščina je pooblastila širji sosvet, da imenuje razne odseke, ki so pri organizacijskem delu potrebni. To se je izvršilo na seji dne 9. novembra 1930. Odseki so si sestavili svoje poslovniške in pravilnike, po katerih so se ravnali. Nekateri odseki so bili prav delavni in agilni. Ravnalo se je to delo po gradivu in važnih dogodkih. Naj slede v nastopnem kratka poročila.

Šolskoupadni odsek.

Ta odsek je imel skupno 9 sej. Reševal je vloge tovarišev in tovarišic, ki so iskali pravnih nasvetov, zlasti vloge društva učiteljic glede razdelitve pouka in enakosti šolskega dela moških in ženskih učnih oseb. Obravnaval je načrt pravilnika o zgradbi šol; do definitivne redakcije tega pa še ni došlo. Odsekovo delo je oteženo, ker ni še pravilnika k zakonu o narodnih šolah. Kakor hitro bo objavljen, bo zanimanje za delo v odseku naraslo, ker ga čaka obilica poslov.

Z objavo zakona o uradnikih z dne 31. marca t. l. je došlo odseku po poverjeništvu mnogo vprašanj posameznih učnih oseb in okrajnih učiteljskih društev, zlasti glede stanarine in razvrstitve. V teh vlogah je izražena želja, naj bi občine plačevale stanarino za učiteljstvo direktno banovini, ako se nam že mora odtegovati, učiteljstvo pa naj bi prejemale od računovodstva polne prejemke. V tem oziru je poverjeništvu večkrat posredovalo. Pismeno vlogo je oddala tudi deputacija, ki se je zglasila pri predsedniku ministrskega sveta generalu Petru Živkoviciu, ko je posetil Ljubljano.

Potrebna je ocena vseh naturalnih stanovanj, ker se kar pavšalno odteguje po 150 Din mesečno od plače slehernega učitelja. Tozadevna okrožnica je že izšla. Upamo, da se v kratkem ugodno reši.

Mnogo je odprti vprašanj, ki bodo sama ob sebi rešena, kakor hitro izide pravilnik. Odseku je načeloval tov. Fortunat Lampret, šolski upravitelj v Borovnici.

Odsek za narodno izobraževanje.

Odsek za narodno izobraževanje, ki je bil izvoljen na lanski pokrajinski skupščini v Novem mestu, je takoj začel z delom in se konstituiral sledeče: predsednik tov. Petrovec Ciril, tajnik tov. Mlekuž Vekoslav. Pripravil je vse potrebno za izdajanje »Prosvete«, ki je začela po štiriletnem prestatku ponovno izhajati meseca decembra 1930., in to v skladu potrebe po organizaciji vsega učiteljskega izvenšolskega dela. Odsek za narodno izobraževanje je določeval smer in vsebino lista in je na svojih sejah določil natančno smoter, ki naj bi ga dosegel odsek potom lista, to je organizirati sistematično in programatično narodno prosvetno delo.

Na svojih sejah je odsek predelal in stiliziral Poslovnik odsekov in referentov za narodno izobraževanje Jugoslovanskega učiteljskega Udruženja — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani. Ta poslovnik je bil objavljen v 6. številki »Prosvete« in bo predložen današnji skupščini v odobritev.

Odsek je vodil tudi predpriprave za vse počitniške tečaje in priobčil njih programe v »Prosveti« št. 5. Ravno tako je pripravil odsek formularje za statistiko vsega učiteljskega izvenšolskega udejevanja. Te statistične pole je prejelo vse učiteljstvo v izpolnitev.

Odsek je imel vsega 14 sej in je z izdajanjem »Prosvete«, organizacijo tečajev, pripravo poslovnika in izdelavo statistike posvsem zadostil svoji nalogi.

Odsek za šolski radio.

Odsek za šolski radio. Na predlog »Prosvetne zveze« v Ljubljani, je dovolila kr. banska uprava uvedbo šolskega radia v šole

Dravske banovine in poverila sekciji UJU v Ljubljani nalogo voditi to akcijo in sestaviti poseben odsek učiteljev in strokovnjakov. V ta odsek je nominirala kr. banska uprava g. prof. Andreea. Odsek se je konstituiral sledeče: Predsednik g. prof. Andree Leopold, tajnik tov. Mlekuž Vekoslav. Odsek je imel do sedaj dve plenarni seji. Prva seja se je vršila šele 23. maja 1931., vendar je med tem časom odsek že izvedel vse predpriprave glede uvedbe šolskega radia, predvsem statistiko radio-aparatov po šolah, oskrbel propagando za šolski radio in v to svrhu tudi organiziral današnje radio-predavanje. Poskrbel je za predavanja o radiu pri vseh počitniških tečajih za učiteljstvo, kjer bo le mogoče dobiti nekaj ur za ta predavanja na razpolago. Nekoliko natančneje pa se bodo ta predavanja izvršila na tečajih za rokotvorni pouk v Ljubljani in Mariboru. S prihodnjim šolskim letom bo šolski radio že uveden, naša skrb pa mora biti, da ga bomo s pridom uporabljali.

Odsek za učiteljski naraščaj.

Odsek za učiteljski naraščaj je bil v stalnem stiku z učiteljskimi in jim je preskrbel tudi tri predavanja. Učiteljskiki so se zbirali v sobi odsekov sekcije UJU. Ko so priredili igro »Kralj na Betajnovi«, jim je odsek preskrbel brezplačno tiskanje plakata. Odsek je imel težkoče s tem, ker kljub prizadevanju ni mogel dobiti večine dijakov višjih letnikov za skupne stike z učiteljstvom. Opažati je, da ni današnja mladina nič preveč razpoložena za idealna stremeljenja, marveč je kot izgleda tudi ona močno pod vplivom današnje dobe materializma.

Odsek za Mladinsko Matico.

Odsek Mladinske Matice in »Našega rodu« je imel od 10. septembra 1930. do 26. junija 1931. 27 sej.

Na njih so se izvršile važne izpremembe. Takoj pri prvi seji sta se odbor Mladinske Matice in konsorcij »Našega rodu« združila v skupno institucijo, katere odborniki so morali ukreniti vse potrebno glede izhajanja časopisa in knjig in skupne naročnine. Zal sta takoj pri prvi seji odstopila tov. Mazi in Mencin, ker sta smatrala, da bi sklopi lanske delegacijske skupščine Mladinske Matice v škodo in ne prevzemata za nje odgovornosti, kar se je pa izkazalo kot neutemeljeno.

Ker je že pred njima dne 17. marca 1930. podal svojo demisijo tudi tov. Pahor, je bilo za delovanje odseka treba kooptirati nove člane. Kooptirana sta bila tov. Janko Polak in Ciril Petrovec, od društva učiteljic na predlagana tov. Anica Levčeva. Odsek se je nato konstituiral naslednje:

Predsednik banski šolski nadzornik Fortunat Lužar, njegov namestnik Julij Slapšak, tajnik Ciril Petrovec, blagajnik Rado Grum, upravniki Alojzij Hreščak — in odborniki: tov. Anica Levčeva, Janko Polak, Žerjav Albert in Ribičič Josip. Upravniku Hreščaku je bila imenovana v pomoč pisarniška pomočnica gđ. Anica Prebilova.

Odsek je sklenil izdati 8 števil »Našega rodu« do junija, ko izda 4 knjige Mladinske Matice in sklenil tozadevno pogodbo z Učiteljsko tiskarno. Urednikom »Našega rodu« je bil imenovan Josip Ribičič, ki se je obvezal, da uredi tudi »Kresnice«, za kar se je pozneje nudił tov. Žerjav.

Na nadaljnjih sejah so se obravnavali razni upravni posli, ki je bilo o njih ravno treba podajati poročila. Takoj na tretji seji se je pa odsek že bavil z rokopisi, ki so zaposlovali potem odsek Mladinske Matice skozi celo poslovno leto. V ta namen se je odbral izmed članov odseka poseben odsek za čitanje rokopisov. Trije člani odseka so dobili nalog prečitati vsak rokopis in pismeno podati svoje poročilo, ki se priključi sprejetemu ali odklonjenemu rokopisu. V tem odseku so delovali tov. Anica Levčeva in tov. Slapšak in Polak. Tako je bil sestavljen recenzijski odsek. Rokopise so pa v več primerih prečitati tudi drugi člani odseka, ki niso bili voljeni.

Odsek je pošiljal po en izvod naših publikacij načelniku ministrstva prosvete Dordeviciu in prosvetnemu ministru Maksimoviču, kakor biblioteki ministrstva prosvete. Obenem je odsek prosil ministrstvo prosvete v posebni prošnji za priporočitev publikacij Mladinske Matice našim šolam in obenem v drugi prošnji prosil za podporo — kar je bilo odbito; prošnja za priporočitev pa še ni rešena, ker sta bila od ministrstva odbrana tov. Flere v Beogradu in prof. Grafenauer, da ocenita naše publika-

cije. Tudi banovinskemu odboru je bila odposlana prošnja za podporo, ki je bila deloma uslišana. — Priporočil je odsek nadalje naše publikacije onim narodnim šolam, ki jih niso naročile in pa ravnateljstvom srednjih šol in učiteljske — uspeha pa ni bilo mnogo.

Z rokopisi je velik križ. Saj je znano, da že vpeljane knjižne družbe celo z velikimi nagradami ne morejo pritegniti zadosti upoštevanih tekmecev. Tem težje je to pri Mladinski Matici, ki razpisuje manjše nagrade. Našemu odseku je bilo odposlanih nekaj preko 30 večjih rokopisov, od vseh teh je bilo mogoče sprejeti le kakih 6 obsežnejših — za tisk. Kljub razpisanim nagradam je odsek imel skrb polne trenutke, ko niso vedeli njegovi člani, ali jim bo mogoče izdati knjige Mladinske Matice ali ne — ker nismo sprejeli ničesar primernega za natis. Človek bi dejal, da je mnogo dela za prazen nič. Silne težave so s temi rokopisi in delo ne gre tako gladko od rok, kot bi kdo mislil.

»Naš rod« je izšel letos v 8 zaokroženih številkah, katerih vsaka je tvorila celoto zase. Knjige Mladinske Matice so 4. Odsek je storil vse, kar je storiti mogel, več ni bilo mogoče.

Proti koncu leta je podal svojo demisijo tudi tov. predsednik brez vsake motivacije. Odsek mu je za njegovo večletno delovanje izrekel pismo svojo zahvalo.

Odsek Mladinske Matice bo tudi v bodoče po svojih močeh deloval — ali podpre si more biti svest od celokupnega učiteljstva Dravske banovine.

Odsek za šolsko zgodovino.

Zgodovinski odsek je bil sestavljen v Ljubljani iz treh članov, in sicer so bili to: tov. Mlekuž Vekoslav, Petrovec Ciril in pisec zgodovine Ljubljane.

Odsek je v letošnjem letu skušal napraviti načrt za organizacijo dela k sestavi šolske zgodovine. In sicer 1. Sestaviti bibliografijo vseh naših študij, ki obravnavajo zgodovino našega šolstva. 2. Vseh onih v drugih jezikih pisanih, ki se nanašajo na naše šolstvo. 3. Sestaviti in zbirati bibliografijo naše šolske literarne produkcije — t. j. knjig, ki so jih v svojo pomoč rabili otroci in učiteljstvo. 4. Sestavljati monografijo vseh naših znamenitejših pedagogov ter zbirati v ta namen potrebne gradivo in pa kar je še važnejše, njih korespondenco. 5. Sestavljati zgodovino razvoja naše stanovske organizacije v obče in posameznih društev posebej. 6. Opozarjati članstvo tudi na lokalno zgodovino posameznih šol.

Zaradi pre zaposlenosti članov pri drugih odsekih letos vsega tega ogromnega dela še ni bilo mogoče izvršiti — izvršil ga je pa mnogo tov. Petrovec, ki sestavlja bibliografijo za zgodovino našega šolstva in piše življenjepis Andreja Praprotnika. Drugo pride pozneje na vrsto, ko stopi odsek v stik s Pedagoško centralo v Mariboru, ki ima tudi zgodovino šolstva v svojem programu in zbira knjige naše šolske literarne produkcije.

Odsek naj deluje tudi nadalje in bo, upam, drugo leto že lahko pokazal večje uspehe.

Odseka za kmetško in gospodinjstvo-nadaljevalno šolstvo

sta razpravljala na svojih sejah o nadaljevalnem šolstvu in o tečajih, ki naj se prirede za učiteljstvo med glavnimi počitnicami. Na pravilo so se primerne vloge. Uspeh ni izostal. Med počitnicami se bodo vršili: združeno-knjigovodski tečaj, tečaj za trgovske predmete na obrtno-nadaljevalnih šolah, tečaj za trgovsko-nadaljevalne šole, risarski tečaj za obrtno-nadaljevalne šole, gospodinjstvi tečaj na Krekovi gospodinjstvi šoli v Zgornji Šiški in Mali Loki, uvodni tečaj za kmetško-nadaljevalne šole v Št. Juriju in uvodni tečaj za gospodinjstve nadaljevalne šole v Mariboru, tečaj za ročna dela in šolski radio ter gospodinjstvi tečaj podmladka Rdečega križa. Tečajev torej na izbiro! Vsak in vsaka si izberi oni tečaj, ki ima do njega veselje in se hoče za tem resno posvetiti za delo med narodom.

Kako se je razmahnilo kmetško in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo, nam priča nastopno poročilo:

Kmetško in gospodinjstvo-nadaljevalno šolstvo.

Kmetško in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo ima namen najširšim plastem kmetškega stanu nuditi času primerno stalno smotno gospodarsko, kulturno in nacionalno izobrazbo in vzgojo.

Kmetjsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo temelji v razmerah in potrebah Dravske banovine, upoštevajoč obsemen dolgotrajne skušnje sličnih ustanov na Češkoslovaškem, v Franciji, v Nemčiji in v Avstriji.

Organizacija tega šolstva je s posebnim pravilnikom tako zasnovana, da se more tudi v najoddaljenih krajih ustanoviti stalna kmetjsko-nadaljevalna šola za kmetjske fante in gospodinjstvo nadaljevalna šola za kmetjska dekleta, tako da je obisk te šole posebno še malemu in srednjemu kmetu omogočen brez posebnih časovnih in denarnih žrtev.

V smislu banovinskega učnega načrta je ves pouk tako usmerjen, da budi in krepi v kmetu ljubezen do kmetijskega dela in do kmetijske zemlje, da poglobi razumevanje za združeno delo ter da pokaže pot in nudi sredstva, kako je kljub skromnim sredstvom možno izboljšati z racionalnim delom svoje gospodarstvo.

Pouk se vrši redno na krajevni osnovni šoli v zimskih mesecih in traja dve leti vsako s povprečno 120 učnimi urami.

Nadaljevalno šolo vodijo osnovnošolski učitelji in učiteljice, ki so dovršili predpisane tečaje.

Ti tečaji so dvojni: a) uvodno metodičen, ki traja 14 dni. b) kmetijsko strokovni, ki trajajo 8 tednov ter gospodinjstvo-strokovni, ki trajajo 4 tedne. Kot priprava za šolsko leto 1930/31. sta se vršila dva uvodna tečaja v Mariboru, ki se jih je udeležilo 33 učiteljev in 28 učiteljic. V letosnjih počitnicah se bo poleg uvodnih tečajev vršil tudi štiritedenski gospodinjstveni strokovni tečaj na Mali Loki.

Kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo se je tekom zadnjih treh let že močno razširilo v Dravski banovini, posebno še ob severni meji naše države. V šolskem letu 1930/31. je doseglo število 132, in sicer 77 nadaljevalnih šol za kmetjske fante ter 55 šol za kmetjska dekleta. Na teh šolah je sodelovalo 305 učiteljev in učiteljic. Število učencev in učenek je znašalo v šolskem letu 1930/31. 2482.

Izkušnja je dokazala, da so kmetjske in gospodinjstvo nadaljevalne šole zelo važno sredstvo za napredek kmetijskega stanu. V mnogih krajih so te šole dale pobudo za ustanovitev raznih gospodarskih organizacij in zadrž, te šole so prve prirejale praktične poskuse za izboljšanje zemlje in pridelkov.

Posebno važno nalogo so vršile ob državnih mejah, kjer so pritegnile nemške in madžarske kmete k pozitivnemu delu in v njih utrdile državno zavest.

Za napredek kmetjsko in gospodinjstvo nadaljevalnega šolstva.

Dne 3. in 4. oktobra 1930. je kr. banska uprava v Ljubljani sklicala pionirje kmetjsko nadaljevalnih šol k delovnemu občestvu v Ljubljano. Občestva se je udeležil tovariš poverjenik. Referiral je referent za kmetjsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo pri kmetijskem oddelku banske uprave g. Krošl. Inspektor g. ing. Zidanšek je podal najvažnejše misli iz življenja. Nato so poročali voditelji kmetjsko-nadaljevalnih šol.

Dne 6 in 7. oktobra 1930. so se zbrale voditeljice gospodinjstvo-nadaljevalnih šol k delovnemu občestvu. V imenu poverjenstva je pozdravil voditeljice tov. Kobal. Poročal je referent g. Krošl. Tov. Kovič-Pleveljeva je obravnavala temo: »Kako ohranimo po deželi pri gospodinjstvo-nadaljevalni šoli kmetjski značaj«. Nato so poročale voditeljice o svojih tečajih. Na koncu poročil so bili sprejeti nekateri predlogi.

V odsek za gospodinjstvo-nadaljevalno šolstvo pri poverjenstvu sta bili izvoljeni tov. Kovičeva in Pleškova.

Pri obeh občestvih je bila prirejena zanimiva razstava.

Kmetijska Matica.

Iz pravkar navedenega poročila ste slišali, kako lepo napreduje kmetjsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo v naši banovini. Zato se mi zdi potrebno in koristno, da opozorim cenjene delegate na knjige, ki jih izdaja Kmetijska Matica, ozirajoč se pri svojem delu izključno na potrebe našega kmetijskega stanu. Vse knjige so pisane poljudno, vendar kmetijsko strokovno, tako da jih more s pridom uporabljati učitelj kmetjsko-nadaljevalnih šol, pa tudi vsak učitelj pri pouku v osnovni šoli. Kmetijska Matica nam je v zadnjih letih poklonila Kafolovo »Sadjarstvo«, Rohrmanovo zbirko »Kmetijskih nauk«, Gombačovo »Umno kletarstvo«, Skuljevo »Našo zelenjad«, Oblakovo »Našo praščerejo«, Teržanovega »Kmetijskega svetovaleca«, Prepeluhovo »V boju za zemljo in državo«, Sovretovo »Gospodarske razmere pri starih narodih«, Maeterlinck-Westrovo »Življenje čebel«, Zalaznikovo »Dvig uboge gmajne« i. dr. Iz navedenega lahko vidite jasne smernice, ki vodijo Kmetijsko Matico pri njenem delu. Letos izda prepotrebno knjigo »Zadružništvo«, ki jo je spisal priznani strokovnjak Miloš Stibler. Naročnina je samo 20 Din. Tovariši-delegati, opozorite učiteljsko na te edicije in priporočajte pristop. Javite se tudi kot poverjeniki, kar je storilo že doslej več učiteljev. Uredništvo »Učit. Tovariša« je prejelo laskavo zahvalo Kmetijske tiskovne zadruge v Ljubljani, ki se glasi:

Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani je na svojem rednem občnem zboru dne 17. t. m. izrekla priznanje in toplo zahvalo p. n. uredništvu in vsem gg. učiteljem, ki so kot poverjeniki Kmetijske Matice požrtvovalno sodelovali pri delu za kulturni in gospodarski dvig našega kmetijskega podeželja. V prepričanju, da je to sodelovanje slovenskega učiteljskega šolstva posledica pravilnega razumevanja kulturne misije učitelja-vzgoji-

telja, ki tudi izven šole prostovoljno posveča svoje sile napredku naroda. Kmetijska tiskovna zadruga trdno pričakuje, da bo tudi v bodoče štela p. n. učiteljsko med svoje najboljše sodelavce.

Odsek za Samopomoč otrok učiteljev in učiteljic

je uspešno dovršil svoje delo. Ker je kr. banska uprava potrdila pravila, je bil 17. maja t. l. ustanovni občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen tov. Pavel Lavrič, učitelj v Ljubljani. Društveni odbor je začel takoj s svojim delom. Do danes je priglasenih okrog 150 otrok. Na družinskih očetih in materah je, da bo ta naša nova gospodarska ustanova dobro uspevala!

Gospodarski svet

je kritično motril vse učiteljske gospodarske ustanove. Naročil je tov. Hrenu, da sestavi o teh ustanovah primerno poročilo za sejo širjega sveta. Tov. Hren je nazval svoj referat »Naš gospodarski problem«. Širji svet je naprosil predavatelja, da izpopolni svoje tehtno poročilo in predava o njem na skupščini. Ker bo omenil v svojem predavanju vse naše gospodarske ustanove, zato tu ne bom razpravljal o njih.

Učiteljski pevski zbor

je priredil v pretekli poslovni dobi več koncertov, tako v Ljubljani, Trbovljah in v Brežicah. V marcu je podvzel turnejo po Jugoslaviji, ki je moralno in materialno dobro uspela. Veliko kulturno misijo zbora je uvidelo ministrstvo prosvete samo in izdalo odlok, da je zbor vreden vsestranske podpore. V predpustnem času je zbor priredil zabavni večer v dvorani novega Trgovskega doma v Ljubljani. Prireditelj je bila posrečena in prav dobro obiskana. O delovanju pevskega zbora je obširno poročal na seji širjega sveta v predsedništvu imenu tov. Fran Kotnik. Razmnoženo poročilo so prejeli vsi člani širjega sveta. Storjen je bil sklep, da se izjavijo vsa društva, ako se pevski zbor sprejme kot odsek poverjenstva, kakor je to naročila pokrajinska skupščina. Društva so se povečini izrekla za ta predlog s pridržkom, ako ne nastanejo s tem nove organizacijske dajatve. Danes je to brezpredmetno, ker mora pevski zbor po določilih § 76. uradniškega zakona likvidirati kot samostojno društvo, moralna dolžnost organizacije pa je, da ga sprejme kot samostojen odsek.

Okrajna učiteljska društva.

Vsa društva so dolžna imeti po pet zborovanj letno. V koliko so se društva držala tega, nam kaže nastopna razpredelnica:

I.					
Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Članov. I. 1930.	Članov. I. 1931.	+	-
1.	Belokranjsko	79	66	—	13
2.	Brežiško	98	115	17	—
3.	Gornjegrajsko	40	47	7	—
4.	Kamniško	107	111	4	—
5.	Kočevoško	97	104	7	—
6.	Konjiško	64	70	6	—
7.	Kozjansko	37	48	11	—
8.	Kranjsko	126	128	2	—
9.	Krško	145	148	3	—
10.	Laško	119	121	2	—
11.	Svetolenartsko	53	54	1	—
12.	Dolnjelendavsko	82	93	11	—
13.	Litijsko	103	110	7	—
14.	Ljubljana-mesto	196	187	—	9
15.	Ljubljana-okol. vzh. del	113	112	—	1
16.	Ljubljana-okol. zah. del	128	132	4	—
17.	Ljutomer	112	110	—	2
18.	Logaško	94	102	8	—
19.	Marenberško	29	26	—	3
20.	Maribor-mesto	112	111	—	1
21.	Maribor-desni in levi breg	129	138	9	—
22.	Mežiško	54	54	—	—
23.	Murskosoboško	87	92	5	—
24.	Novomeško	82	84	2	—
25.	Ormoško	66	63	—	3
26.	Ptujsko	146	132	—	14
27.	Radovljiško	103	113	10	—
28.	Savinjsko-vranksko	33	31	—	2
29.	Slovenjegrajsko	61	62	1	—
30.	Slovenjegraško	41	41	—	—
31.	Šmarnsko-rogaško	77	79	2	—
32.	Šoštanjsko	53	52	—	1
33.	Žužemberško	30	31	1	—
Skupaj		2896	2967	120	49

Iz podatkov II. tabele posnemamo, da so imela društva vsega skupaj v preteklem letu 134 zborovanj. Povprečna udeležba zborovanj je znašala 65,4%. Odstotek udeležbe je pri nekaterih društvih zelo visok, a pri drugih zelo nizek. Zeleti bi sicer bilo, da se ta odstotek pri vseh društvih zviša, vendar pa moramo upoštevati oddaljenost nekaterih krajev in tudi vreme večkrat ponagaja, tako, da imajo mnoga društva nizek odstotek vsled enega zborovanja, ki se je slučajno vršilo ob zelo slabem vremenu. Vendar je pa med članstvom precejšnje število takih, ki sploh ne prihajajo na društvena zborovanja in vsi društveni sklepi proti tako indolentnemu članstvu ne pomagajo nič. Še mnogo dela bo potrebno za vzgojo prave stvarne zavesti in društvene discipline.

Zopet opazim na drugi strani še vedno veliko razliko med številom učiteljskega in članstvom. Članstvo pri društvih sicer stalno narašča, vendar premalo, da bi moglo kmalu

II.					
Zap. št. lka	Sresko učiteljsko društvo	Učiteljska v okrajni	Od teh v celotni	Zborovanj udeleževalo v %	Štev. zborovanj
1.	Brežiško-sevniško	116	115	58	5
2.	Belokranjsko	97	63	—	—
3.	Gornjegrajsko	47	47	68	5
4.	Kamniško	134	111	69	4
5.	Kočevoško	150	104	49	4
6.	Konjiško	70	70	80	4
7.	Kozjansko	48	48	63	5
8.	Kranjsko	148	128	—	—
9.	Krško	161	148	62	5
10.	Laško	148	121	54	4
11.	Svetolenartsko	56	57	52	5
12.	Dolnjelendavsko	108	91	—	—
13.	Litijsko	130	110	74	5
14.	Ljubljana-mesto	200	187	51	8
15.	Ljubljana-okol. vzh. del	129	112	68	4
16.	Ljubljana-okol. zah. del	136	132	79	5
17.	Ljutomer	111	110	58	5
18.	Logaško	108	102	47	4
19.	Marenberško	41	26	66	4
20.	Maribor-mesto	125	111	52	5
21.	Maribor d. in l. breg	146	138	65	5
22.	Mežiško	59	54	65	5
23.	Murskosoboško	131	92	85	5
24.	Novomeško	105	84	62	4
25.	Ormoško	71	63	64	5
26.	Ptujsko	155	132	60	4
27.	Radovljiško	130	113	78	5
28.	Savinjsko-vranksko	38	31	70	5
29.	Slovenjegrajsko	61	62	77	4
30.	Slovenjegraško	46	41	78	5
31.	Šmarnsko-rogaško	94	79	56	5
32.	Šoštanjsko	52	52	75	5
33.	Žužemberško	31	31	71	5
Skupaj		3382	2961	69,3	143

doseči število učiteljskega v vseh srezih. Nekatera sreska društva so že dosegla izenačenje učiteljskega in članstva, vendar so ta društva še redka. Izven organizacije je še vedno 421 učiteljev in učiteljic, ki prav mirno in brez truda uživajo uspehe naše organizacije, ki so si sicer zagrizeni nasprotniki in ne zamudijo nikoli prilike, da zabavljajo čez njo.

Vsa društva so imela 125 predavanj in to pedagoška, znanstvena ali poučna, iz česar lahko posnemamo, da skrbijo društva v polni meri za izpopolnjevanje svojega članstva v pedagoški, znanstveni ali poučni smeri. Ker pa nekatera društva niso imela istega števila predavanj kot zborovanj, moram izrabititi to priliko in ponovno poudariti, da mora imeti vsako društvo tudi pedagoška predavanja, ker smo sicer v nevarnosti, da nam oblast za zborovanja ne dovoli več prostega dne.

Pri seji širjega sveta sem poročal o dopisovanju posameznih članov s poverjenstvom v raznih pravnih in stanovskih zadevah. Mnoga vprašanja bi lahko izostala, ako bi se prizadeti obračali potem svojega društva na poverjenstvo, ki bi odgovarjalo po isti poti, ker bi bili tovariši predsedniki o vseh vprašanjih točno poučeni. Zato prosim članstvo, naj se obrača v vseh zadevah predvsem na svoje društvo, ki da potrebno pojasnilo. Nasprotno pa pošlje vprašanje na poverjenstvo. Tako bo kontakt med poverjenstvom in društvi živahnejši, evidenca točnejša, ker se obračajo na poverjenstvo tudi nečlani.

Izvršni odbor UJU v Beogradu.

Po glavni skupščini so nastala v organizaciji mala nesoglasja zaradi volitev. Da bi se čim prej izravnala in da ne bi trpelo delo v organizaciji, je bil na Zidanem mostu 8. septembra 1930. sestanek med zastopniki ljubljanskega in zagrebškega poverjenstva. Sestavila se je primerna spomenica, ki se ji je pridružilo tudi splitsko poverjenstvo. Spomenico smo poslali izvršnemu odboru s prošnjo, da skliče čim prej sejo glavnega odbora. Ta se je vršila 19. in 20. oktobra 1930. Izdan je bil komuniké, ki ugotavlja, da je bil dosežen v vseh vprašanjih popoln sporazum. Izvršni odbor si je v polnem obsegu osvojil predloge sestanka na Zidanem mostu in ugotovil, da je vez med izvršnim odborom in sekcijami jačja nego je bila kdajkoli prej.

Po tem sporazumu je ostal predsednik UJU tov. Milan Rabrenović, I. podpredsednik tov. Vaura, II. podpredsednik tov. Milan Cvijović, tajnika tov. Mihajlovič in Rašić, tajnik za učiteljsko internacionalo tov. Timomir Kostić, urednika »Narodne Prosvete« tov. Radiša Stefanović in D. Prica, za »Učitelja« tov. Vujica Petković. V odboru so bili še tov. Popović, Tintor in Flere. Odboru je bilo naročeno, da skrbi za odobrenje pravil.

Ko je izšel uradniški zakon, so morali po določilih § 76. izstopiti iz izvršnega odbora vsi upokojeni in oni odborniki, ki so bili v službi v ministrstvu. Med njimi sta bila tudi predsednik Rabrenović in P. Flere. Tako skrčeni izvršni odbor si je izvolil za svojega predsednika tov. Damjana Rašića, ki danes prisostvuje naši skupščini.

Pedagoški tečaj v Ljubljani.

Centralni institut za vzgojo in pouk v Berlinu je naprosil ministrstvo prosvete, če bi smel prirediti tridnevni pedagoški tečaj o novodobnem šolstvu. Ministrstvo je prošnjo ugodilo in dovolilo, da se sme tečaj vršiti v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani. Organizacija tečaja je ministrstvo izročilo našemu združenju. Zanimanje za tečaj od strani učiteljskega je bilo povsod veliko.

V Ljubljani se je tečaj vršil v dneh 30. in 31. marca ter 1. aprila. Tečaju je predse-

doval načelnik prosvetnega oddelka dr. Lončar. Tečaja se je udeleževalo preko 800 učiteljev in učiteljic iz vseh krajev naše banovine, tako da je bila velika dvorana hotela »Union« vedno dobro zasedena.

Na tečaju so predavali: ministerijalni svetnik Hylla iz Berlina o idejnih smereh, ki so dovedle v Nemčiji do običajnega tipa delovne šole, nato je sledilo predavanje šolskega svetnika Schmidta iz Sprottau, ki je govoril o šolskih nadzornikih in pokazal razliko v načinu nadzorovanja nekdanj in sedaj, nakar je podal zahteve novodobnega šolstva in orisal načela, ki bi se jih morali držati nadzorniki, tretji dan je rektor Büniger iz Essena praktično pokazal z otroki manjšinske šole učni postopek »stare« in »nove« šole.

Udeleženci so bili s tečajem splošno zadovoljni, ker so si lahko ustvarili jasno sliko o modernem pouku in razčistili marsikateri pojmi. Predavanja je priobčil tudi »Popotnik« v 9. in 10. številki. Reproduciral jih je po svojih stenogramih gđc. Anica Černejeva, nastavnica na ženskem učiteljskem v Ljubljani.

Predavatelji so si ogledali Ljubljano, Bled in Bohinjsko jezero. Napravili so si tudi razne pokrajinske posnetke. Iz Ljubljane so odšli z najlepšimi vtisi. Na pot smo jim dali nekaj albumov, knjige Mladinske Matice, »Naš rod« in »Popotnik«. Pripricali so se, da večina našega učiteljskega upošteva pri vzgoji in pouku princip moderne delovne šole.

Zveza državnih uslužbencev

v Ljubljani je morala prenehati, ker so bile vključene v njej razne strokovne organizacije državnega uslužbenstva, kar pa je bilo v nasprotju s § 76. zakona o uradnikih. Na izrednem občnem zboru dne 21. maja, na katerem je bila izvršena likvidacija, je poročal njen načelnik in častni odbornik g. Lilleg o vseh važnih vprašanjih, ki je zveza o njih razpravljala in o vseh korakih, ki jih je podvzela za svoje članstvo. Podrobno ne bom poročal, ker je »Učit. Tovariš« itak priobčil poročilo o izrednem občnem zboru. Pribijem naj le, da je Zveza vedno krepko podpirala naša stremjenja, nam stala vedno ob strani v boju za naša prava in dajala dragocene pravne nasvete, kadarkoli smo se nanjo obrnili. V tem oziru je Zveza za našo organizacijo težka izguba.

Po likvidaciji Zveze se je ustanovil konsorcij, ki bo še nadalje izdal »Naš Glas«. Ker prinaša list važne pravne zadeve, odgovarja na razna vprašanja, važna tudi za naš stan, priporočam članstvu, da se naroči na »Naš Glas« in ga s tem podpre. Ves Zvezin inventar je prevzela naša organizacija.

»Učiteljski Tovariš«

je naše stanovsko glasilo, ki nas seznaja o vseh dogodkih učiteljskega in organizacijskega življenja že celih 71 let. V prošlem poslovnem letu je dobil mesečno prilogo »Prosveto«. Ker so z izdajanjem te nastali novi izdatki, je razmotrivalo o položaju vodstva poverjenstva in sklenilo, da bi izhajal »Učit. Tovariš« le trikrat na mesec, t. j. 1., 10. in 20. vsakega meseca, iz prihrankov bi izdajal enkrat na mesec »Prosveto«. O sklepu smo z okrožnico obvestili vsa društva in prosili pristanka. Večina društev je za trikratno izdajanje »Učit. Tovariša« na mesec. Ostala društva so za neizpremenjeno stanje. O tem bo razpravljal tiskovni odsek na skupščini, ki naj stavi strikten predlog.

O »Popotniku«

ne bom izgubljal besed, ker bo o njem sklepal odsek na temelju doposlanih predlogov in poročal skupščini. Prejeli ste 10 števil in razprave prečitati. Sami boste najlažje sodili o njem.

Nova organizacijska pravila.

Ko so izšla leta 1924. prejšnja pravila, so začela poverjenstva in okrajna učiteljska društva takoj razpravljati o izpremembi teh pravil, ker so bila silno nepopolna. Izprememba pravil je bila na dnevnem redu skoro vsake seje izvršnega in glavnega odbora. Koliko bojev in razburjenj so povzročila na glavnih skupščinah v Subotici, Beogradu, Skoplju, Zagrebu in zope v Beogradu, ve tisti, ki je bil sam navzoč na teh skupščinah. Končno jih je lanska glavna skupščina v Beogradu sprejela, izvršni odbor pa jih je predložil ministrstvu prosvete v Beogradu v odobrenje.

Med tem je izšel novi uradniški zakon, ki vsebuje v § 76. povsem nove določbe glede raznih udruženj v državi. Ministrstvo prosvete je upoštevalo te nove določbe, jih vneslo v predložena pravila in jih potrdilo dne 14. maja 1931., O. N. br. 37.035.

Podrobno ne bom govoril o pravilih »Tovariš« je dovolj pisal o tem in jih občil v prevodu. Vsem društvom smo tudi razposlali 1 originalna pravila in 6 prevodov.

Glavna poteza reorganizacije dosedanjega združenja je pregrupacija po upravni razdelitvi države, t. j. po banovinah. Ta ideja ni nova. Na nešteti skupščinah se je razpravljalo o tem, toda vselej brez uspeha, ker je bila tradicija močnejša od razlogov. Ostali smo vedno pri starem. Najbolj se je približala rešitvi problema lanska glavna skupščina v Beogradu, ko je bil sprejet kompromisni predlog, da se osnujejo nove banovinske sekcije tam, kjer se izreče za to 2/3 učiteljskih društev z banovinskega teritorija. Na ta način bi prišlo počasi do tega, do

česar bo prišlo sedaj hitreje in to brez notranjih stanovskih borb (po »Učit. Tov.«) in brezplodnih prerekanjih. Do glavne skupščine, ki bo avgusta v Beogradu, bo naše združenje popolnoma reorganizirano. Na skupščino pridejo delegati 9 banovinskih sekcij in sekcije za mesto Beograd in okolice. Dobre posledice te preosnove se bodo gotovo pokazale v bližnji bodočnosti.

Nadaljnji važni del preosnove je sistem organizacije. Med glavnim odborom, med sekcijami in sreskimi učiteljskimi društvi bo vladala poslednja tesnejša vez, kar je ideal vsake organizacije. Take organizacije že obstojajo. Močne so in vedno lahko enotno nastopajo. Pravila so za nas celotno sprejemljiva. Pogrešamo le institucije širjega sosveta, ki se je izkazala pri nas kot važen forum, ki je rešil marsikatero perečo vprašanje. Upamo, da bo to pogreško popravil poslovnik.

Teško so prizadeta z novimi pravili tudi ona številna naša društva, ki niso na sedežih sreskih šolskih nadzornikov. Vsa so bila ustanovljena iz resnične potrebe. Več jih služi naravnost vzorno. Med njimi so tudi naša najstarejša društva. Ako bi se morala ta društva združiti z onimi na sedežih nadzornikov, bi postala preštevilna. Praksa pa nam kaže, da so majhne edine delavnejše in agilnejše od velikih. Prepričani smo, da bo glavna skupščina upoštevala ta dejstva in sprejela predlog za popravilo člena 2., odstavek 3. novih pravil.

Zakon o uradnikih.

Dne 31. marca t. l. je bil podpisan novi zakon o uradnikih, ki je stopil v veljavo 1. aprila. Kar sem navedel zgoraj o boju za nova pravila, velja isto o borbi za materialne in pravne dobrine, ki naj jih nudi vsemu uradništvu novi zakon. Te borbe so počele kmalu potem, ko je izšel leta 1923. prejšnji uradniški zakon. V javnosti in tudi v uradni strani so se vedno bolj širile vesti, da hočejo temeljito izpremeniti uradniški zakon, ki bo reguliral in postavil na bolj zdravo in pravično podlago ne le dolžnosti uradnika glede službe in odgovornosti za delo v njej, ampak tudi nagrade in pravice, ki jim jih daje država za to delo. Vse uradništvo mora biti enakopravno glede dolžnosti in pravic. Upošteva naj se povsod šolska kvalifikacija in važnost dela. Za pošteno delo pa je treba tudi poštenega plačila.

Ako prelistamo naš stanovski list prejšnjih let, najdemo nešteto tehtnih člankov, ki govorijo o izpremembah uradniškega zakona. Naša okrajna učiteljska društva so stavila razne izpreminjavalne predloge. O njih sta razpravljala ožji in širši svet na svojih sejah. Naj omenim tu sejo širjega sosveta dne 2. februarja 1919. v Ljubljani, ki je sestavljal obširno spomenico in stavil konkretne predloge, kako naj se izmenjajo in dopolnijo razni členi novega uradniškega zakona. Pozabiti tudi ne smem poseben elaborat, ki ga je izdelala Zveza državnih nameščencev in ga predložila na pristojna mesta.

Kolikokrat je bila točka o izpremembi uradniškega zakona na dnevnem redu izvršnega in glavnega odbora našega združenja,

dalje glavnega saveza državnih nameščencev, vedo le oni tovariši, ki so aktivno delovali v teh odborih. Malo pa je tovarišev, ki bi poznali do podrobnosti to delo.

V poslednjem času je poverjeništvu posredovalo v nešteti primerih glede razvrstitve, glede draginskih doklad poročalnih učiteljc, glede stanarine in ocenitve naravnih stanovanj, glede učiteljskih pripravnikov, učiteljic ženskih ročnih del itd. Sestavilo je tudi predlog k zakonu o sistemizaciji mest ter ga predložilo vsem merodajnim činitelem. V tem predlogu smo omenili tudi šolske upravitelje, ki naj jim država v priznanje in plačilo za njih delo ne odteguje vsaj stanarine.

V nadaljnje podrobnosti se ne bom spuščal. Z ozirom na razne kritike, ki jih čujemo, navajam besede tovariša —ski, ko pravi v svojem članku »Uradniški zakon in učiteljstvo«:

Večina učiteljstva se danes niti ne zaveda, koliko duševnega in fizičnega napora je žrtvovala organizacija za doseg cilja, da je dobilo učiteljstvo z uradniškim zakonom vsaj te dobrine. Da vse to delo ni bilo ne lahko, ne malenkostno, to bo priznal odkrito vsak pošten nasprotnik, ako ima količkaj vpogleda v ves ta aparat.

Ne zdi se mi nepotrebno niti umestno ponavljati sedaj »post festum« in podrobno naštevati vse posameznosti. Samohvale nismo ne željni, niti je ne potrebujemo. Kdor je to delo spremljal po naših stanovskih glasilih, ga zasledoval po naših zborovanjih in po mnogih tozadevnih okrožnicah stanovske organizacije, ta mora priznati, da je bilo vodstvo naše organizacije v tem pogledu docela na mestu in je storilo, kar je bilo možno storiti v danem položaju.

Nobena prilika ni bila opuščena, nobena pot prihranjena, da se je na merodajnih mestih tolmačilo potrebe našega stanu, ki so v marsikaterem oziru docela drugačne od potreb in želj drugih kategorij uradništva. Ako nismo vselej in povsod docela uspeli, je naravno. Saj ni v rokah organizacije zakonodajna oblast. Sicer sem pa uverjen, da bi tudi tisti, ki danes največ kritizirajo, ne zadovoljili vseh, pa četudi bi jim dali vso zakonodajno oblast.

Za zaključek lahko približemo to-le:

Ako bi ne imeli tako dobre stanovske organizacije, kakor jo imamo, bi bil uradniški zakon, za učiteljstvo v marsikaterem oziru, dokaj slabši. Če pa bi bila organizacija še boljše, bi bil tudi uspeh učiteljstva lahko še večji.

Zaključek.

To je poročilo o delovanju poverjeništvu v preteklem poslovnem letu. Nisem navedel vsega, dotaknil sem se le glavnih dogodkov v organizaciji. Podrobnosti sem izpustil, saj je o njih sproti poročal »Učiteljski Tovariš«. Iz poročila lahko uvidite, cenjeni delegati in delegatke, da smo storili za organizacijo in članstvo vse, kar je bilo v danih prilikah storiti mogoče. Ako objektivno presodite delo poverjeništvu, sem uverjen, da vam ne bo težko izreči o njem svoje sodbe.

Narodna prosveta v banovinskih proračunih za l. 1931./32.

(Nadaljevanje.)

III. Vrbaska banovina:

a) Od vsote 8,669.828 Din v poglavju »Prosvetno odeljenje« odpada na narodno šolstvo in obče narodno izobraževanje: Izdatki za narodno prosvetno izobraževanje 425.000 Din. Pisarniške potrebe 200.000 Din. Za učila in šolske potrebščine 200.000 Din. Za knjige in druge potrebščine učbenim učencem 50.000 Din. Za knjige šolskih in učiteljskih knjižnic 100.000 Din. Vzdrževanje gospodinjstev šol in poplavljanje šolskega inventarja 200.000 Din. Podpora za ustanavljanje analfabetskih tečajev in nagrada učiteljem za uspešno delovanje 100.000 Din. Za eksterizacijo učencev in učiteljev zaradi spoznavanja naroda in domovine 20.000 Din. Podpora za zidanje novih šol 4.000.000 Din. Za popravilo in dozidavanje že obstoječih šolskih poslopij 500.000 Din. Za zidanje novih šolskih poslopij, kjer že obstoje šole 100.000 Din. Za opremo novoustanovljenih šol in postavljanje strelovodov 500.000 Din. Skupno 6,395.000 Din.

b) Pod pogl. »Poljoprivredno odeljenje« vsote: Kmetijsko propagando in pouk (preko narodne šole) 215.000 Din. Skupno 215.000 Din.

c) Pod pogl. »Finansijsko odeljenje« vsote za: Prispevek za stalni banovinski šolski fond 50.000 Din. Prispevek fondu za zidanje šole za defektno deco 100.000 Din. Skupno 150.000 Din.

č) Pod pogl. »Otešek za trgovinu, obrt i industriju« vsote za: Stroške večernih tečajev za vajence 436.000 Din. Skupno 436.000 Din. Vsega: 7,196.000 Din.

IV. Primorska banovina:

a) Pod poglavjem »Prosvetno odeljenje« vsote: Za zidanje, dozidavanje in popraviljanje narodnih šol 5.000.000 Din. Za nakup knjig in šolskih potrebščin učencem narodnih in meščanskih šol 20.000 Din. Za nakup šolske opreme, učil in knjig v narodnih šolah 200.000 Din. Splošne šolske potrebe za meščanske in osnovne šole v siromašnih občinah ali krajih, kjer občine še niso organizirane 150.000 Din. Za ureditev šolskih vrtov 50.000 Din. Za ureditev zabavišč in prehrano

V. Drinska banovina:

a) Pod poglavjem »Prosvetno odeljenje« vsote: Šolskim občinam za zidanje, razširjanje in popraviljanje šolskih poslopij in vsi stroški, ki so združeni z razširjanjem šolskega omrežja 2.500.000 Din. Šolskim občinam za šolsko opremo, učila in knjige 200.000 Din. Siromašnim občinam za vzdrževanje narodnih šol 800.000 Din. Prispevek za stalni banovinski šolski fond 500.000 Din. Ustanavljanje in podpiranje šol za duševno zaostalo in defektno deco in vzdrževanje takih otrok v šolah 100.000 Din. Podpora za vzdrževanje zabavišč 70.000 Din. Podpora šolam za kmetijske gospodinjce 160.000 Din. Za vzdrževanje šolskih stanic in ambulantijskih šol 80.000 Din. Za narodne knjižnice in čitalnice 120.000 Din. Za narodno prosvetno izobraževanje s tečaji za odrasle in v javni predavanji 250.000 Din. Za tečaje za nadaljno izobraževanje učiteljev in za njihovo spoznavanje pedagoških novosti, kakor tudi za obisk tečajev za ročnost in

Banovinska skupščina Jugoslovenskega učiteljskega združenja za Dravsko banovino.

(V Ljubljani, 4. julija 1931.)

gospodarstvo 40.000 Din. Za učiteljska in šolska potovanja zaradi spoznavanja naroda in domovine 40.000 Din. Podpora šolskim kuhinjam pri narodnih šolah 100.000 Din. Za ustanovitev šolskega muzeja in stalne šolske razstave 15.000 Din. Skupno 4.975.000 Din.

b) Pod pogl. »Poljoprivredno odeljenje«: Podpora občinskim in združnim drevesnicam in šolskim vrtom 75.000 Din. Skupno 75.000 Din.

c) Pod pogl. »Otešek za socijalno politiko«: Za abnormalno deco v zavodih, maloletnike v poboljševalnicah in zdravljenje obolenih otrok in odraslih v okrevališčih 150.000 Din. Fond za ustanovitev doma za abnormalno deco 50.000 Din. Skupno 200.000 Din. Vsega: 5.245.000 Din. (Dalje prih.)

Splošne vesti.

— Učiteljski združno-knjigovodstveni tečaj v Ljubljani. Združno-knjigovodstveni tečaj priredi naša sekcija od 1. do 14. avgusta v Ljubljani. Termin za prijavo se podaljša z ozirom na to, da prične tečaj šele 1. avgusta do 20. julija t. l. Tovariši (tovarišice), poslužite se ugodne prilike. Sekcija povrne udeležencem potne stroške in plača prenočišče. O važnosti združništva za učiteljstvo ni treba, da bi govorili. Prijavljenci, ki reflektirajo na stanovanje, naj istočasno sporoče tudi to, da sekcija lahko pravčasno zagotovi potrebno število prenočišč. Predavali bodo sami strokovnjaki in praktiki. Udeleženci dobe v tečaju tudi brezplačno vse potrebne tiskovine.

JUU — sekcija Ljubljana.

— Naval na merkantilni tečaj za obrtno in trgovsko-nadaljevalne šole. Za ta tečaj se je prijavilo toliko učiteljev in učiteljic, da je banska uprava morala tečaj deliti v dva oddelka in se vrši drugi tečaj od 3. avgusta dalje. Za risarski tečaj se je pa prijavilo samo 18 interesentov, da je moral ta tečaj za letos izostati. Oni, ki bi radi izpopolnili znanje iz merkantilnih predmetov, naj se prijavijo tudi v združno-knjigovodstveni tečaj, ki ga priredi s 1. avgustom sekcija JUU — Ljubljana. Glej poziv na drugem mestu!

— Dva merkantilna tečaja za učitelje in učiteljice. Za učitelje na trgovski in obrtno-nadaljevalnih šolah se bosta vršila zaradi velikega števila prijavlencev dva merkantilna tečaja, in sicer prvi od 6. julija do 31. julija t. l., drugi pa od 3. avgusta do 31. avgusta t. l. Strokovni risarski tečaj za imenovane učitelje odpade letos, ker se je prijavilo premalo udeležencev. Učiteljci, ki so sprejeti v prvi merkantilni tečaj, so pričeli s tečajem 6. t. m. ob 7. uri na tehnični srednji šoli v Ljubljani, pritišče soba št. 3. Vsi ostali v objavi seznama navedeni prosilci, so se sprejeli v II. merkantilni tečaj, ki prične 3. avgusta t. l. in se imajo zglasiti ta dan ob 7. uri istotam.

— Učiteljci, ki so sprejeti v merkantilni tečaj: Benkovič Ladislav, Murska Sobota; Božič Adalbert, Trbovlje-Vode; Berglez Fran, Čadram; Čekada Miroslav, St. Jernej; Glinšek Ljudmila, Rogaska Slatina; Groznik Jože, Hrastnik; Hofbauer Lojze, Hrastnik; Janežič Gabrijel, Škofja Loka; Justin Ciril, Ziri; Klavara Adolf, Kranj; Klun France, Zagorje o. S.; osnovna šola; Kogelnik Franc, Črna pri Prevaljah; Kompoš Peter, Kranj; Kopčina Ivan, Zagorje, osnovna šola; Koutnik Silvo, Sv. Pavel pri Preboldu; Koutny Vilibald, Kočevje; Kus Viljem, Lom pri Trzinu; Logar Leopoldina, Hrastnik; Medved Stane, Krško, dekliška meščanska šola; Novak Julij, Trbovlje-Vode; Pečnik Dragotin, Dolnja Lendava, državna meščanska šola; Planer Albert, Sv. Pavel pri Preboldu; Podbevšek-Ravnjak Štefanija, Zgornja Šiška; Pogačnik Janko, Celje, deška narodna šola; Perkavec Celestin, Šmartno pod Šmarno gorjo; Pirnat Josip, St. Jernej, Dolenjsko; Ro-

binščak Srečko, Šoštanj; Rojic Jakob, Škofja Loka; Sekirnik Maks, Čadram, srez Konjice; Šulin Matko, Toplice pri Zagorju; Svičelj Viktor, St. Jernej, srez Krško; Vanič Janko, Krško; Vutkovič Srečko, Senovo pri Rajhenburgu; Završnik Alfonz, Vrhnika; Zemljč Branko, Celje okolica, državna deška meščanska šola; Zomer Franc, Sevnica; Zupančič Jože, Litija.

— Pričetek poslovanja podružnice Učiteljske gospodarske poslovalnice v Ljubljani. Učiteljska gospodarska poslovalnica (UGP) v Mariboru je pričela poslovati tudi v Ljubljani (Franciškanska ulica 6/II.). Šole, krajevni šolski odbori, tovariši in tovarišice, ki krajevno teže na Ljubljano, naročajo vse potrebščine potom ljubljanske Poslovalnice! Poslužujte se edino naročilnih listov (blokov), ki jih je dobila vsaka šola. Kdor jih nima, naj jih zahteva od Poslovalnice. Izvrševali bomo vsa naročila točno, solidno in v najkrajšem času. Čim večje bo umevanje, tem preje bosta naša Učiteljska domova pod streho.

ZA GG. UČITELJE, ZDRAVNIKE IN SODNIKE!

V založbi Učiteljske tiskarne je izšla prva zbirka pravilnikov k zakonu o narodnih šolah, kot II. zvezek celotne zbirke zakonitih predpisov k zakonu o narodnih šolah — Ta zbirka je važna in jo mora imeti vsak učitelj in učiteljica, ker vsebuje vse zakonite predpise o obveznem zdravstvenem pregledu in zdravljenju učiteljstva na šolskih poliklinikah ter predpise o zdravljenju na domu;

vsak šolski upravitelj, ker vsebuje vse predpise glede zdravstva in postopanja z učenci in učiteljci, glede higienskih predpisov učilnic, šolskih zgradb in pouka, kakor tudi predpise o postopanju z moralno pokvarjenimi ali zanemarjenimi šoloobveznimi otroki;

vsak šolski — in njega nadomestujoči zdravnik, ker ima v zbirki vse zakonite predpise o zdravstvu in higieni glede šole, učencev in učiteljev z obširnimi stvarnim kazalom in registrom vseh zakonov, uredb in pravilnikov, ki so izšli v Službenem listu in Službenih novinah in zadevajo zdravstvo;

vsaka šolska poliklinika, vsak zdravstveni in higienski dom, ker so v zbirki vsi predpisi glede zdravstva v šolah, pri učencih in učiteljcih, ki zadevajo tudi nje;

vsak krajevni šolski odbor, ker so v zbirki dolžnosti teh glede zdravstva v šolah in postopanja z moralno pokvarjeno šoloobvezno deco;

vsako županstvo upravnih občin, ker so v zbirki tudi dolžnosti teh glede šolskega zdravstva in postopka z maloletniki;

vsak zdravstveni odbor v občini, ker ima v zbirki tudi ta vse predpise, po katerih se mora ravnati;

vsak sodnik, osobito za šoloobvezno deco in maloletnike, ker ima v zbirki vse zakonite predpise glede sodnega in kazenskega postopanja z otroki in maloletniki z obširnimi stvarnim kazalom in registrom vseh zakonitih predpisov o sodnem in kazenskem postopanju, ki so izšli v Službenem listu in Službenih novinah;

vsako sodišče za maloletnike, ker ima v zbirki vse zakonite predpise glede sodnega in kazenskega postopanja z otroki in maloletniki z obširnimi stvarnim kazalom in registrom vseh zakonitih predpisov, pravilnikov in uredb.

Obširno stvarno kazalo omogoča, da vsako zadevo hitro najdete in prav tako vse določbe ki so z njo v zvezi.

Register vsebuje vse zakonite predpise (zakone, uredbe in pravilnike) o zdravstvu ter sodnem in kazenskem postopanju (tudi one, ki jih ni v zbirki), da jih hitro najdete v Službenem listu in Službenih novinah.

Vsak učitelj, zdravnik in sodnik nujno potrebuje ob vsaki priliki to zbirko!

Cena broš. izvodu 36 Din, vezan. v celo platno 45 Din.

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost Vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36637/25, in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v zornem in pisnem noutu.

Po naredbi prosvetnega oddelka Dravske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvnih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnčiču, Kovačiču in Krušlinu.

Znižana cena Din 296

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesi na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 44012/24 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadran.

Nudite otrokom pri nazornem pouku užitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosegi ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Oskrbo šol v Dravski banovini vrši samostojno Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani

— Pedagoški tečaj v Mariboru, ki ga priredi Pedagoška centrala, se bo vršil od 24. do 27., oziroma 28. avgusta. Obravnavala se bodo zelo aktualna vprašanja: individualna psihologija v teoriji in praksi, strnjen pouk ter organizacija šolstva na Češkem. Predavalo se bo dopoldne in popoldne po dve uri. Vsakemu predavanju bo sledila debata, in sicer tako, da se udeleženci uvedejo v način dela učiteljskih delovnih zajednic. Kot predavatelji so povabljeni priznani pedagogi dr. V. Prihoda iz Prage, Karl Linke in Oskar Spiel z Dunaja, od domačih pa zdravničar, voditeljica dečjega oddelka na kliniki v Zagrebu ter tov. Fr. Martinec iz Maribora. Tovariši in tovarišice, ne izpustite redke prilike in se odzovite našem vabilu v čim večjem številu! Pedagoška centrala bo poskrbela za cenena prenočišča in hrano. Prijave, posebno glede prenočišč, pošljite najkasneje do 15. avgusta. — Odbor.

— Učiteljska gospodarska poslovalnica, r. z. z. o. z. Vsak član naj pregleda poročilo o bilanci, ki jo je prejelo društvo od UGP v pregled. Vsako društvo naj v najkrajšem času imenuje in prikladi UGP zaupnika, za kar so bila vsa učiteljska društva naprošena. Vsi, ki nameravate naročevati radioaparate, se poslužite pri naročilih edinole UGP. Glede strokovnih nasvetov pa se obračajte na sekcijo JUU — Ljubljani.

— Slike, fotografije banovinske skupščine v Ljubljani nareče lahko vsi, ki jih hočejo imeti. Slike so prav dobro izpadle in so razločno vsi vidni. Velikost je 18x24 ter stane posamezna slika 35 Din, razglednice pa po 6 Din. Razglednice izdelava fotograf, le, ako se prijavi več reflektantov. Naročila in denar je poslati na sekcijo JUU v Ljubljani. Slike so pri sekciji na vpogled.

— Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide po 23. t. m.

— Poročilo o poteku banovinske skupščine v Ljubljani pričujemo v prihodnji številki, ker primanjkuje v današnji številki zaradi preostalega gradiva kljub prilogi prostora.

— Z današnjo številko prehaja »Učiteljski Tovariš« v 72. letnik izhajanja, ker prične nja poslovno leto za list s 1. julijem. Neorganizirane naročnike, ki jim je potekla naročna, opozarjamo, da isto obnove.

— Člane JUU sekcije za Dravsko banovino prosim, da se v vseh stanovskih zadevah, tudi osebnih ne obračajo osebno in s privatnimi dopisi na me, temveč da naslavljajo vse dopise na organizacijo, odnosno da jih vlagajo potom pripadajočega sreskega društva, kakor je bil to sklep seje širjega sosveta v Mariboru. Prepričani naj bodo, da se bodo ti dopisi obravnavali z isto skrbnostjo in pozornostjo, kakor če bi bili osebno podani. Osebito se bodo v prvi vrsti upoštevali dopisi, ki bodo prihajali potom društva. Oseba preobremenitev poedinih funkcijonarjev s privatnimi dopisi ovira ekspeditivnost in delo za obče skupne zadeve, ki povsem zastajajo in trpe na škodo skupnosti. Zadeve, ki prihajajo na organizacijo se porazdele in so hitreje rešene.

Dimnik Ivan.

— Odkritja spomniske plošče Davorinu Jenku in Ignaciju Boršniku ter proslave 140 letnice obstoja osnovne šole v Cerkljah pri Kranju na Vidov dan sta se udeležila v imenu poverjenstva UJU v Ljubljani tovariša Josip Kobal in Janko Polak. To članstvu in javnosti v vednost.

— Gospod Jernej Černe, lastnik hotela Štrukelj v Ljubljani, je daroval Učiteljski domu povodov banovinske skupščine 100 Din, za kar se mu na tem mestu zahvaljujem in priporočam učiteljsku obilen poset hotela Štrukelj. — Josip Kobal, blagajnik.

— Posnemanja vredno. »Kdaj bomo zidali Učiteljski dom v Ljubljani?« vprašuješ. »Nikdar, ako bodo vsi tovariši tako malo delali zanj kakor Ti.« Na vse druge domove mislimo, za razna društva delujemo z vsi

vnmemo, le zase, za svojo streho ne skrbimo. Zato, tovariši in tovarišice, spominjajte se ob vsaki priliki svojih domov! Posnemajte tovariše letnika 1904., ki so se zbrali ob 27. letnici svoje mature pri sošolcu Matiji Brezovarju v št. Rupertu na Dolenjskem in zbrali za Učiteljski dom v Ljubljani 120 Din in jih izročili navzočemu blagajniku tov. Kobalu. Pojdite in storite tudi ostali tako!

— V počastitev spomina ge. Ane Pirčeve, matere strokovne učiteljice Marije Pirčeve in soproge sreskega šolskega nadzornika v pok. Avgusta Pirca je daroval za Učiteljski dom v Ljubljani Ivan Dimnik 100 Din. — Josip Kobal, blagajnik.

— Praktični izpiti za učiteljice na državni ženski učiteljski šoli v Mariboru. Praktični izpiti (usposobljenostni izpiti) za učiteljice se prične na državni ženski učiteljski šoli v Mariboru v ponedeljek dne 5. oktobra t. l. Prošnje za pristup k izpitu morajo priti po uradni poti (šolsko upraviteljstvo — sresko načelstvo — prosvetni oddelek banovine) izpitni komisiji v roke najkasneje do dne 10. septembra t. l. Na državni ženski učiteljski šoli v Mariboru morajo polagati praktični izpit vse one učiteljice, ki službujejo v srezih: Celje, Dolnja Lendava, Prevalje, Konjice, Maribor — desni breg, Maribor — levi breg, Ljutomer, Murska Sobota, Ptuj, Slovenjgradec, Šmarje pri Jelšah, mesto Maribor. Izpitne takse predvideva razpis ministrstva financ D. R. br. 72.100 od 4. junija 1927. (glej: Fink Zbirka VII., stran 68.). — V Mariboru dne 3. julija 1931. — Predsednik izpitne komisije: Direktor F. Kadunec.

— Razpis natečaja. Slovenska šolska Matica razpisuje natečaj za temo: »Kakšno vzgojo zahteva gospodarsko življenje od našega človeka?« Natečaj se more udeležiti vsakdo. Obseg naj bo najmanj ena polna največ pa tri pole Razpisane so za temo tri nagrade: prva v znesku 1500 Din, druga 1000 Din in tretja 500 Din. Najboljši rokopiš SSM v svojih publikacijah natisne ter mu prisodi še običajni honorar. Rokopisi naj se pošljejo tajništvu Slov. šolske Matice do 1. februarja 1932. — Tajnik.

— Iz seje Slovenske šolske Matice. Odbor SSM je sklenil na svoji seji dne 28. junija 1931. sledeče: 1. Poverjeniki SSM naj z osebno agitacijo poskrbe, da bodo vsi člani učiteljskih društev pristopili k SSM. 2. Članarina za SSM se zviša na 40 Din. To povišanje je v zvezi s povišanjem honorarja za spise SSM — Tajnik.

— Maturanti in maturantke goriških učiteljskih vojni letnikov 1915., 1916. in 1917., kakor tudi oni, ki so bili na ljubljanskem ali na mariborskem učiteljskem Doba 15 let je za nami, doba trpljenja, prognanstva, osvobojenja! Sestanimo se letos ob 15. letnici! Kje, kdaj, kako? Želje in nasvete naslovite na spodnji naslov. Kraj in čas stanka objavimo v časopisih. Pridite tudi oni in one, ki ste zapustili naš stan! — Andr. Pirjevec, učitelj v Ločah pri Poljčanah

— Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani so se dne 24. junija zaključili učiteljski diplomski izpiti, katerim je predsedoval kot ministrski odposlanec g. Aleksander Marić, inspektor ministrstva prosvete v pok. K izpitu se je prijavilo vseh 68 učenk obeh petih razredov in dve kontraktualni učiteljici, ki jima je ministrstvo prosvete dovolilo polagati ta izpit. Zaradi bolezni je ena kandidatka izpit prekinila, izpit pa je opravilo 56 kandidat, 12 jih mora v septembru iz enega ali dveh predmetov izpit ponoviti in ena je bila odklonjena na eno leto. Izpričevalo o opravljenem učiteljskem izpitu so prejeli: Akičič Ljudmila, Arko Marija, Barlič Jelena, Cirk Zdenka, Čertanec Ana, Dolanc Ana, Dougan Ana, Engelmann Milena, Erker Gabriela, Feldin Margareta, Felle Stefanija, Gaber Alenčica, Gajšek Nada, Gril Celestina, Hamersak Pavla, Huth Ana, Jordan Nada, Kastelic Rozalija, Kaus Frida, Kavčič Antonija, Kladnik Evgenija, Lavrič Bogomila, Lisac Danica, Malovrh Jožefa, Mantuani Marija, Marn Karolina, Mazgon Magdalena, Mavec Angela, Medved Stanislava, Mlakar Vida, Ravnikar Ana, Rožman Franciška, Schiller Zdenka, Silvester Vladislava, Smrečnik Blanka, Stres Vera, Stupica Stanislava, Svoboda Alma, Šega Ana, Šentjerc Jožefa, Šetina Bogomira, Širko Vilma, Tič Matilda, Turk Ida, Urbančič Rozalija, Veber Božena, Veleprij Milana, Verbič Anuša, Vodeb Vera, Vrhovec Kristina, Vrtačnik Milka, Wittine Stefanija, Zabovnik Emilija, Zornada Romana, Zvanut Silvnstra in Gombač-Torkar Franja.

Osebnе zadeve.

— Napredovali so v marcu 1931. v II./4. skupino: Zupančič Dragotin, učitelj v št. Vidu nad Vald., Franja Zupančič-Kovač iz Sladke gore, Orač Olga, učiteljica v Kočevski reki; Obrnar Marija, učiteljica v Selnici

Učiteljski pravnik.

— Odgovor tovarišici A. A. v R. I. Ker ste bili v II./1. skupini ki odgovarja VI. novi skupini (§ 249) od 1. septembra 1923. do 1. aprila 1931., le 7 let in 7 mesecev (prej ni bilo uradništvo kategorizirano), Vam pripada po (§ 253. in 52.) novega uradniškega zakona — VI. skupina z 2. period. povškom, t. j. plača 1350 Din četudi imate 34 let služ-

be. Plača 1450 Din Vam bo pripadala 1. septembra 1932. leta.

II. Razlika 200 Din, ki jo prejimate sedaj po § 259., se ne šteje v pokojnino, ker je po § 120. osnova za odmero pokojnine plača in položajna doklada. — Pred dvema letoma bi dobila z 32 leti službe 100% osnovne in položajne plače brez 15% (čl. 31. uradniškega zakona iz leta 1923.), t. j. 18.840 Din : 12 = 1570 Din + draginjska doklada 990 Din = 2470 Din. — Po novem zakonu Vam bo pripadala pokojnina, ko dovršite 35 let službe in boste imeli plačo 1450 Din, 95% vseh prejemkov (1450 + 650 + 950 = 3050), t. j. 2899-75 Din ali 429-75 Din več. Pokojnina s 35 leti službe s 15% bi znašala brutto po prejšnjem zakonu 1750-50 + 900 = 2650-50 Din a po novem uradniškem zakonu 2899-75 Din, t. j. 249-25 Din več, zato se pomirite, ker bo pokojnina le večja in ne manjša.

III. Velikost naturalnih stanovanj določa pravilnik k šolskemu zakonu, vrednost takega stanovanja pa ocenitev po pravilniku k § 29. uradniškega zakona. Kdor ima in bo imel manj vredno stanovanje, se mu bo pač manj odrgalo od os. dr. doklade.

IV. Sirotam po uradnihkih se dajo po prejšnjih zakonih, kakor tudi po novem po 23. letu le, če so nesposobni za pridobivanje

— § Sprejem v državno službo se izvrši v zmislu § 5. uradniškega zakona na pismeno prošnjo, podprto z vsemi potrebnimi dokumenti (listinami) ki jih navaja § 3. Prošnja (učiteljskega abiturienta) diplomiranega učitelja, ki jo je predložiti banski upravi v 3 izvodih, original in 2 prepisa. (Original kolokovan s 5 + 20 Din, priloge orig. z 2 Din), naj se glasi:

Predmet: N. N., diplomiran učitelj v prošnja za sprejem v državno učiteljsko službo.

Ministrstvu prosvete O. N.

5 Din 20 Din v Beogradu.

Podpisani N. N., diplomiran učitelj v prosim na osnovi §§ 2. in 3. uradniškega zakona z dne 31. marca 1931. in §§ 71. in 84. zakona o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929. za sprejem v državno službo uradniškega pripravnika in podelitev mesta začasnega učitelja v banovini.

Svojo prošnjo utemeljujem nastopno: 1. Rojen sem dne v in sem nad 18 let star; 2. sem državljani kraljevine Jugoslavije; 3. neoženjen; 4. telesno in duševno zdrav in 5. neoporečnega — dobrega vedenja; 6. sem slovenskega rodu in znam popolnoma službeni jezik; 7. dovršil sem državno moško učiteljsko v in napravil dne diplomski učiteljski izpit; 8. sem začasnó nesposoben — oproščen službe v stalnem kadru Prošnji prilagam: 1. Rojstni list, 2. državljansko izkaznico, 3. samski list, 4. zdravniško izpričevalo, 5. npravstveno izpričevalo, 6. diplom o zrelostnem učit. izpitu, 7. uverenje (potrdilo) o vojaški obveznosti in 8. odobritev staršev (varuha).

V srez dne 193 . N. N.

diplomiran učitelj.

— § Napredovanja v višje skupine so ukinjena dokler ne izide zakon o sistemizaciji mest v zmislu § 46. uradniškega zakona. — Prošnje za imenovanja iz pripravnišča v uradniško skupino naj se vlagajo, ker se ta prestop ne smatra za napredovanje.

— § Priznanje službene dobe učiteljem in učiteljicam. Novi uradniški zakon določa v § 297. sledeče: »Zakonodajna rešitev z dne 20. julija 1922. glede priznanja službene dobe učiteljem in učiteljicam, ki so bili radi vojne ovirani, ostane v veljavi.«

Zakonodajna rešitev se glasi: Mi Aleksander I., po milosti božji in narodni volji kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, proglašamo, da je sklenila narodna skupščina v LXXVIII. redni seji dne 20. junija 1922. in da smo

Mi potrdili in potrjujemo: 1. Učiteljem, ki so dovršili učiteljsko v času od 1. maja 1912. do dne 1. januarja 1919. v tuzemstvu ali v inozemstvu, pa niso bili postavljeni za stalne učitelje po dovršeni šoli, bodisi ker so stopili v vojsko in potem v vojno, bodisi iz drugih vzrokov, ustvarjenih z vojno — se priznava ves pretekli čas, od zvršetka šole do postavitve, v leta stalne službe za pokojnino in povšek po odbitku časa obvezne službe v stalnem kadru, a brez pravice do odškodnine za pretekli čas, samo da morejo plačati za ta uvažena leta prispevke v pokojninski fond;

2. učiteljicam, ki so v času od dne 1. maja 1914. do dne 1. januarja 1919. dovršile učiteljsko v državi ali v inozemstvu, pa niso mogle biti iz raznih vzrokov, ustvarjenih z vojno, takoj postavljene za stalne učiteljice — se vštevta ta čas po odbitku 6 mesecev v leta stalne službe, a brez pravice do odškodnine za pretekli čas, samo da morajo plačati za ta čas prispevke v pokojninski fond.

3. Začasnim učiteljem in učiteljicam in učiteljskim namestnikom in namestnicam ali vršiteljem ali vršiteljicam učiteljske službe, ki so opravili učiteljski izpit za stalne ali ga opravili do konca leta 1922., se priznavajo za pokojnino in povšek, a brez pravice do odškodnine vsa ona leta, prebita v službi, v katerih so bili ocenjeni najmanj s

povoljno oceno, samo da morajo vplačati za ta jim priznana leta prispevke v pokojninski fond

Našem ministru za prosveto priporočamo, naj razglaša ta zakonodajni sklep ter skrbi za njegovo izvrševanje.

Na Bledu, dne 30. julija 1922.

Aleksander s. r.

Minister za prosveto:

Sv. Pribičević s. r.

Minister za finance:

Dr. Kosta Kumanudi s. r.

Videl in pritisnil državni pečat

čvar državnega pečata

minister pravde:

Dr. Lazar Marković s. r.

Predsednik ministrskega sveta:

Nik. P. Pašić s. r.

(Podpisi vseh ministrov).

»Službene Novine«, št. 229. od 14. oktobra 1922. »Uradni list«, št. 110. od 24. oktobra 1922.

Važno obvestilo članom Učiteljske Samopomoči.

— Članom Učit. Samopomoči v Ljubljani. Društvo Učit. Samopomoči v Ljubljani se je 29. junija 1931. prostovoljno razšlo. Vse društveno imetje in terjatve, vse članstvo z vsemi pravicami in dolžnostmi razpuščenega društva Učit. Samopomoči je prevzela na isti dan ustanovljena zadruga Učit. Samopomoči v Ljubljani. Po združenih pravilih mora vsak član podpisati pristopnico in jo oddati načelstvu zadruge. Delež 10 Din plača za Vas zadruge sama. Vpišite na pristopnici zgoraj: Vaše ime, poklic in bivališče, spodaj: bivališče, datum 29. junija 1931. in podpis. Podpisano pristopnico vrnite na naslov: Društvo Učit. Samopomoči v likvidaciji — Ljubljana, Gosposvetska c. 13.

Stanovska organizacija UJU Iz društev:

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO UJU ZA SODNI OKRAJ ŽUŽEMBERK je zborovalo v Doberniču dne 13. junija 1931.

Navzočih 24 članov, t. j. 80%.

Tov. predsednik Mervar je otvoril zborovanje in poročal o notranjih društvenih zadevah. Razmotrivala se je zlasti situacija, ki je nastala za naše društvo, odkar so bila sprejeta nova pravila po novem uradniškem zakonu. Sklenilo se je, naprositi centralo, naj posreduje, da ostane naše društvo še nadalje.

Nato je predaval o šolskem vrtu in delu na vrtu tovariš Dequal iz Dvora. Predavanje je bilo prav skrbno pripravljeno in zanimivo podano. G. predavatelju se pozna, da je strokovnjak in dober vrtnar.

Tov. Jankovič iz Ambrusa pa je seznanil zborovalce z življenjem naših izseljencev na Francoskem, kjer se je sam nekaj časa osebno mudil ter naslikal odnotne razmere, kar so zborovalci prav z zanimanjem poslušali.

V spomin pokojne tovarišice Pepce Isteneve, učiteljice v Doberniču je zbralo učiteljsko tega društva 70 Din za Učit. dom.

J. Mervar, t. č. preds. R. Hrovatova, t. č. tajn.

+ SLOVENJEBISTRIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo zborovanje, ki se je vršilo v soboto dne 13. junija 1931. v Tinju Navzočih 37.

V soboto dne 13. junija 1931. je slovenjebistriško učiteljsko društvo ob lepi udeležbi članov zborovalo na Tinju, visoko na južnem pobočju našega Pohorja. Predsednik tov. Miloš Tajnik je v uvodu poudaril, da se je zbralo učiteljsko tokrat v Tinju zategadelj, ker praznujejo Tinjčani 50 letnico obstoja svoje šole. Predvsem pozdravi navzočega župana Ferka, ki že nad 25 let uspešno deluje na čelu svoje občine za napredek domače šole. Spomnil se je tudi bivšega nadučitelja tov. Janeza Tomažiča, ki je celih 42 let preživel na tej šoli in je z ljubeznijo skrbel za napredek pohorskega življa. Njegov sin Jože je danes kot upravitelj tinjske trirazrednice vreden naslednik svojega očeta. Nato je pozdravil zborovalce župan g. Ferk in jih povabil na slovesno proslavo 50 letnice, ki bo 29. t. m.

V oficijelnem delu zborovanja je poročal tov. predsednik o seji širjega sosveta UJU, ki se je vršila 31. maja v Mariboru in na kateri so se obravnavale razne problematike novega uradniškega zakona. Po najnovejših določilih bo dosedanje poverjenstvo UJU v Ljubljani likvidirano, in sicer že letos na glavni skupščini v začetku julija v Ljubljani in se preosnovalo v banovinsko sekcijo. Po zakonu bi moral likvidirati tudi slovenjebistriško društvo, ker ni na sedežu sreza. To vprašanje se bo rešilo na ljubljanski glavni skupščini. Nato so zborovalci izvolili delegate, in sicer za skupščino v Ljubljani tov. Miloša Tajnika, J. Stoparja in J. Tomažiča, kot namestnika pa Logar Frana in Franjo, za beograjski kongres pa prva dva in Koviča. Ob koncu je kratko poročal tov. Z. Kristan o vtisih dobljenih na ekskurziji učiteljev za obrtno nadaljevalne šole na Dunaju. — Končno je predsednik še ponovno opozoril vse šolske upravitelje, da naj se poslužujejo pri svojih naročilih za prihodnje šolsko leto le naše UGP.

Zborovanje je bilo zaključeno ob 13. uri. M. Tajnik, preds. Joža Stopar, zapisnikar.

(Dalje na 6 strani.)

+ GORNJEGRAJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 13. junija 1931. na Ljubnem.

Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Referat tov. šolskega nadzornika g. Lužnika: »Risanje v narodni šoli«. 4. Poročilo o uradniškem zakonu. 5. Poročilo o seji širjega sosveta v Mariboru. 6. Slučajnosti.

Statistika: Število članov 46, navzočih 24, t. j. 52%.

Prečita in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja.

Članstvu se prečitajo došli dopisi. Izvolijo se delegati za pokrajinsko skupščino v Ljubljani. Delegat je tov. Kotnik, namestnica Podbojeva.

Tovariš šolski nadzornik g. Lužnik je bil zaradi uradnih poslov zadržan, zato prečita tov. predsednik njegov referat: »Risanje v narodni šoli«. V njem poudarja tovariš velik pomen risarskega pouka. Risanje ni samo predmet, ampak je tudi jezik, ki nam pomaga preko težkoč, ki jih ne zmoreta niti govor niti pisana beseda. Tudi poda, kakšno risanje naj se goji in kako, da bomo želi tak uspeh, kakršen se zahteva od risarskega pouka.

Poročilo o uradniškem zakonu odpade, ker tov. Kobal ni navzoč. (Svojo odsotnost je opravičil, ker je bil službeno zadržan. — Op. ured.)

Poročilo o seji širjega sosveta v Mariboru poda tov. predsednik.

Slučajnosti: a) Tov. predsednik stavi predlog: Prosi naj se g. šolskega nadzornika Lužnika, naj skliče v začetku šolskega leta konferenco za vse upravitelje, da bi delali vsi po skupnem enotnem načrtu. Predlog se sprejme.

b) Nadalje je bila izražena želja, naprositi g. šol. nadzornika, naj on izbere in naroči knjige za polovico denarja, ki ga ima okrajna učiteljska knjižnica v blagajni, t. j. za 1500 Din.

c) Tov. Tratnik prosi, da se izpolnijo statistike o izvenšolskem delovanju učiteljskega in pošljejo do 17. junija v Gornji grad.

č) »Učiteljski Tovariš« naj izhaja trikrat na mesec, enkrat pa »Prosveta« na 24 straneh.

Tov. predsednik se zahvali za udeležbo, zaključi zadnje zborovanje in želi vsem prav vesele počitnice.

Z. Kotnik, t. č. preds. Baloh A., t. č. tajnica.

Prispevajte kot podporniki
„Pevskemu zboru UJU učiteljstva“!

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ je zborovalo dne 6. junija 1931. v Kočevju.

Navzočih 40 članov, t. j. 38,8%.

1. Po otvoritvi pozdravi tov. predsednik navzoče, posebno še nove člane ter poda svoje poročilo, med katerim prečita dopis poverjeništvu UJU glede sestave statistike o izvenšolskem delu učiteljstva. Po razgovoru se z veliko večino izglasuje zavrnitev statistike, ker si je učiteljstvo svesto, da vrši v največji meri svoje delo in se mu zdi izpolnjenje obrazcev vseskozi poniževalno.

2. Tov. Mervič je predaval »O rivaliteti obeh bregov Adrije od najstarejših časov do danes«. Iz predavanja povzamemo: Širimo med narod smisel za morje in za njegove probleme, to je naša naloga.

3. Delegata za pokrajinsko skupščino sta tov. Vilibald Koutny in Čokova, namestnik tov. Peterlin. — Na državno skupščino pošlje društvo tov. Čokovo, namestnica tov. Rupnikova.

4. Poverjeništvu UJU — Ljubljana se predlaga, naj bi bodoča sekcija sestavila seznam predavanj in predavateljev, kamor bi se sreska društva obrnila v slučaju potrebe in bi članstvo imelo upogled in lahko izbralo temo.

Tov. predsednik opominja člane dolžnike, da čim prej poravnajo svoj dolg na pram društvu — termin do zadnjega junija tega leta.

Kmet Herman, t. č. preds. Čokova, t. č. tajn.

.....
SPOMINJAJTE SE UČITELJSKIH DOMOV
V LJUBLJANI IN MARIBORU.
.....

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v Ptuj dne 6. junija.

Situacijsko poročilo. V okraju je 165 učiteljev in učiteljic. Število članstva v okraju je 145. Število udeležencev na zborovanju je 100, t. j. 69,44%.

Tov. predsednik otvori zborovanje ter poda svoje poročilo. Med drugim omeni ostavko poverjenika Skulja, tov. Ribičiča in Gruma vsled novega uradniškega zakona. Prihodnja skupščina bo zadnja pokrajinska in prva banovinska. Treba bo tudi likvidacije poedinih društev.

Novi uradniški zakon seveda učiteljstva ni zadovoljil tako, kot je to pričakovalo, dal mu je pa enakopravnost z drugim uradništvom.

Poverjeništvu je glede zakona storilo svojo dolžnost. Stavilo je svoj predlog glede porazvrstitve učiteljstva v skupine po %.

Pripravniki, katerim se odteguje stanarina, bodo morali svoje pravice iskati pri Državnem svetu, in sploh vsak, ki ni bil pravilno preveden. Treba mu je samo potrdilo o banovinski prevodbi. Nanovo se ne bodo nastavlale učiteljice ročnih del, one, ki službujejo, ostanejo na svojih mestih.

Nujno poziva navzoče, da puste svoja naturalna stanovanja ocenit, da se napravi že enkrat red.

Ker učiteljstvo v minulih dveh letih ni kazalo preveč naklonjenosti Učiteljski gospodarski poslovalnici v Mariboru, se bo za prvo jesensko zborovanje povabil strokovnjak, ki bo članom razložil vse njeno poslovanje.

Prav toplo priporoča navzočim pristop k Učiteljski samopomoči in Samopomoči za deco.

Pokrajinska skupščina bo 3. julija v Ljubljani. Na njej se bo na podlagi novih pravil sestavil novi pravilnik.

Na zborovanje je bil povabljen poverjenik, ki se pa zaradi zaposlenosti drugje, vabilu ni odzval.

V debati, ki je sledila predsednikovemu poročilu, je pozval tov. Musek navzoče, da takoj napravijo prošnje za odgovarjajočo skupino, če so jo časovno že dosegli, ter za vstetje let prebitih v vojski, ne glede na to, so li že prošnjo vložili ali ne.

Da se bo poslovalnica v Mariboru krepko podprlo, naj se v juliju skliče seja upraviteljev, da se dodobra zmenijo o enotnem postopku. Le složno delo bo pripomoglo, da bosta učiteljska domova v Mariboru in Ljubljani skoro stala.

V debato o stanarini so posegali tov. (ica) Nagelschmied, Predan Drago, Pahor in Jančič, ki je predlagal:

Organizacija naj nujno zaprosi g. bana, da odredi ocenitev naturalnih stanovanj, na podlagi koje naj se uredi odtegovanje stanarine.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Tov. Šterk prosi navzoče, da statistične pole popišejo v osmih dneh, in sicer zaradi lažjega pregleda s tinto. Ker je statistiko treba plačati, se glasom sklepa obremeni prihodnji proračun.

Nato je predaval tov. Smodič o bogu Mitru. Podal je zanimivo zgodovino tega bogočastja.

Preden bo pokrajinska skupščina, se skliče odborova seja, kamor se povabijo tudi delegati, da dobe, kakor žele navzoči, direktive za skupščine.

Tov. Šterk je prečital par točk glede postopanja na skupščini, katerim so navzoči pritrdili.

S tem je bil zaključen oficijelni del zborovanja.

Tov. Komac je potem pokazal in razložil aparat za kinoprireditve v šoli in na solskih sestankih. Animiral je navzoče za nakup aparata. Sledilo je par filmov, ki so vzbudili v navzočih dokaj veselosti. Ves drug neoficijalen program se je vršil v Narodnem domu pri skupnem obedu, v muzeju, kjer so si učitelji ogledali poleg drugih zanimivosti tudi Mitrov tempelj in naposled v Švicariji, kjer so tovariši in tovarišice zapeli par ubranih pesmi, preden so se razšli na svoje domove.

D. L. Šestan, t. č. preds. Kaukler V., t. č. tajn.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FOTO-SPORT

Vam dela veselje le z dobro kamero, katero kupite najcenejše pri **Fr. P. Zajec**, optik — Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brezplačno!

Kdor želi ugodno privatno stanovanje in event. hrano za nekaj ali več dni za časa počitnic v Zagrebu, naj piše na naslov: Gospa M. S., Meduličeva 24 — prizemno.

**Vedno
prilgajajoče
novosti!**

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Lovske puške

floberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER — puškar — LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠT. 9

Bliža se glavna sezona

Ne pozabite pri naročilih upoštevati v prvi vrsti

**Učiteljske tiskarne
in knjigarne v Ljubljani**

S tem pomagajte posredno graditi Učiteljski dom v Ljubljani in Mariboru.

Svoji k
svojim!

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

Specialno

olje zoper prah

za higienično čiščenje učilnic, laneno olje, firnež, emajlne lake, vse vrste prozornih lakov, oljate in suhe barve, steklarski kit in vse v barvarsko stroko spadajoče blago. Tudi študijske in umetniške barve dobite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL // tovarne olja, firneža, lakov in barv

LASTNIK FRANJO MEDIČ — CENTRALA V LJUBLJANI
Tovarne: Ljubljana-Medvode-Domžale. Podružnice in skladišča v Mariboru in Novem Sadu.

Po znižani ceni!

Dvokolesa, motorji, vsakovrstni otroški vozički, nadomestni deli in pneumatika.

Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje, ponikljanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd.

Prodaja tudi na obroke! - Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Avgust Agnola

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zreal in šip. Kompletna oprema za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo.

Luksuzni predmeti.

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 10.
Telefon 2478.

Vaše potrebščine krijete najceneje v manufakturni trgovini

„PRI SOLNCU“

Glavni trg 9

Prodaja tudi na obroke!
Za obilen obisk
se priporoča

ALOJZ DROFENIK

Naročajte

vsa tiskarska dela za dom, šolo, urad in društvo

v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!

Glavni urednik Andrej Skulj. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo in uredništvo odgovarja Ivan Dimnik.
Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Franc Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.